

Locatie in beeld.

Pedagogisch werkplan
van onze locatie voor
gespecialiseerde groepsbegeleiding
bso Kluizeweg

[2024]

Inhoud:

Inleiding.

- Pedagogisch Kompas in het kort

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

- Eigenheid van onze locatie
- Onze locatie
- Basisgroepen
- Beroepskracht-kindratio (BKR)
- Hbo-stagiairs

Opvoeden doen we samen.

Met ouders

- Kennismaken en wennen
- De mentor
- Elkaar informeren
- Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Door groepsmanagement

- Gedifferentieerd werken
- Beredeneerd en methodisch werken
- Teamwerk
- Samen kinderen volgen
- Naar een andere groep
- Signaleren van bijzonderheden
- Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen
- Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

Met andere organisaties

- Samenwerken met het onderwijs
- Samenwerken met andere organisaties

In een rijke uitdagende omgeving.

- Verschillende soorten bso's
- Indeling van de ruimte
- Inrichting van de hoeken en plekken
- Geordend materiaal
- Buitenruimte
- Duidelijkheid voor ieder kind

Met ruimte voor initiatief.

- Vrij spel en uitnodigende activiteiten

- Eten en drinken
- De overgang van school naar bso
- Vakantieopvang en opvang op schoolvrije dagen

Altijd in dialoog.

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

- Activiteiten waarbij de basisgroep verlaten wordt
- Extra opvang afnemen
- Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach
- Bijzonderheden van onze locatie en gemeentelijke eisen

Bijlage 1. De ontwikkelingsgebieden op een rij

Bijlage 2. Activiteiten domeinen

Bijlage 3. Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

Bijlage 4. Begrippenlijst

Bijlage 5. Gebruikte literatuur

Locatie in beeld.

Pedagogisch werkplan van onze locatie voor buitenschoolse opvang (bso)

Naam locatie: Kluizeweg
Adres locatie: Kluizeweg 189, Arnhem
Op onze locatie is de leidinggevende: Manita Vermeer, Gebiedsmanager
Zij krijgt leiding van: Mijke Staps, Regeiomanager

Waar in dit pedagogisch werkplan 'ouders' staat, kan ouder(s)/verzorger(s) worden gelezen. Waar 'zij' staat, kan 'hij' of 'die' worden gelezen.

Inleiding.

Dit pedagogisch werkplan is bestemd voor iedereen die benieuwd is naar onze locatie – van ouders en verzorgers tot medewerkers van de GGD. Voor onze eigen pedagogisch professionals is het een naslagwerk. Het pedagogisch werkplan beschrijft de sfeer op onze locatie én de manier waarop we voldoen aan de wettelijke pedagogische eisen.

Het pedagogisch werkplan *Locatie in beeld* ligt in het verlengde van het *Pedagogisch Kompas*, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG.

Pedagogisch Kompas in het kort

Kinderen zijn ontdekkers, onderzoekers, kunstenaars, kunstmakers, wetenschappers en handarbeiders – alles is in aanleg aanwezig. En elk kind is uniek. Geboren met een eigen aard, karakter, aanleg en talenten. Het is aan ons om die te zien, om ieder kind in beeld te hebben. Wij willen alle kinderen veel verschillende ervaringen bieden waardoor ze steeds een volgende stap kunnen zetten op hun ontwikkelpad. Elke dag weer.

We leren de kinderen kennen door goed naar ze te kijken en te luisteren. Voelt het kind zich goed (welbevinden)? En is de betrokkenheid hoog? Dat zijn de vragen die ertoe doen.

De antwoorden geven ons onmiddellijk feedback over onze inzet en de interactie met de kinderen. Doen we de goede dingen? We zien het direct: welbevinden en betrokkenheid zijn de graadmeters. Zowel voor een individueel kind als voor de groep.

Dagelijks stimuleren we het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen met vier pijlers:

- Opvoeden doen we samen
- In een rijke uitdagende omgeving
- Met ruimte voor initiatief
- Altijd in dialoog

In dit pedagogisch werkplan van de locatie lees je hoe we praktisch invulling geven aan de vier pijlers. In het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG lees je meer over de visie erachter.

Nieuwsgierig naar ons complete pedagogisch beleid? Kijk op onze website.

Nuttige informatie: van dagindeling tot basisgroepen.

In dit hoofdstuk: een beschrijving van de locatie, de basisgroepen, de beroepskracht-kindratio en de inzet van beroepskrachten in opleiding.

Eigenheid van onze locatie

KluppluZ biedt pedagogische begeleiding aan kinderen die een extra zetje nodig hebben in hun ontwikkeling en het tijdelijk niet alleen redden. Dit bieden wij aan binnen een kleinschalige groepssetting van maximaal 10 kinderen per dag en 2 pedagogisch professionals. Deze pedagogisch professionals worden gecoacht door een zorgcoördinator en werken volgens het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, waar KluppluZ een divisie van is. Op onze locatie werken we inclusief: alle kinderen zijn welkom, ongeacht afkomst, sociaaleconomische positie, cultuur, geslacht of gender, met respect en ruimte voor de eigen ontwikkeling van elk kind.

KluppluZ Kluizeweg werkt nauw samen met de jeugdconsulenten van de gemeente Arnhem en Renkum. Zij verzorgen de beschikkingen en worden meegenomen in de voortgang van de begeleiding van onze kinderen tijdens evaluatiegesprekken met ouders. Beschikkingen vanuit de gemeente worden afgegeven vanuit Jeugdwet, bij werkende ouders kan dit in combinatie zijn met een opvangvraag; en in dat geval gelden de regels omtrent WKO (Wet Kinderopvang). Tijdens reguliere weken is KluppluZ naschools open en tijdens de vakantie vanaf 8.30 uur tot 18.00 uur. In vakantieperiodes is er een alternatief programma georganiseerd vanuit SKAR (reguliere kinderopvang vanuit Wij zijn JONG) waarvoor onze groep zich kan inschrijven. Dit wordt gedaan als het programma passend wordt bevonden voor onze kinderen.

Onze locatie

KluppluZ Kluizeweg is gelokaliseerd binnen SBO de Klaproos. Er is een nauwe samenwerking ontstaan met de leerkrachten, intern begeleiders, school-maatschappelijke werker en directrice van deze school. Daarbij wordt gebruik gemaakt van elkaars expertise. Vanuit deze school heeft onze locatie een aantal kinderen op de groep; maar ook vanuit andere scholen komen kinderen naar onze locatie, zowel vanuit het regulier- als speciaal onderwijs.

Wij hebben bij KluppluZ Kluizeweg één groep waar plek is voor 10 kinderen. Onze locatie is 52 weken per jaar geopend. Op officiële feestdagen conform CAO kinderopvang en/of onvoorziene omstandigheden, denk hierbij aan extreme weersomstandigheden, zijn wij gesloten.

Basisgroepen

Op onze locatie werken we met vaste groepen kinderen en een vast team van pedagogisch professionals.

Naam groep	Leeftijd kinderen	Maximaal aantal kinderen
Kluizeweg	4-12 jaar	10 kinderen

Tijdens het kennismakingsgesprek vertellen we ouders over de groep waar hun kind wordt opgevangen en over hoe wij pedagogisch verantwoord omgaan met de BKR (zie hieronder). We vertellen voor welke leeftijd de groep is en hoe groot de groep is. Ook vertellen we welke pedagogisch professionals bij de groep horen, wanneer zij werken, en hoe we vaste pedagogisch professionals vervangen bij ziekte en vakantie. Op de locatie is te zien wie welke dag werkt – en zo nodig op welke tijden.

In uitzonderlijke situaties maken kinderen gebruik van een tweede basisgroep of een andere locatie. Afspraken hierover worden per kind met ouders per situatie afgestemd en schriftelijk vastgelegd.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

Op onze locaties werken wij volgens de BKR-afspraken die gemaakt zijn in de regiogemeente conform de Jeugdwet. Dit zijn andere afspraken dan de BKR van de Wet-Kinderopvang vraagt. We berekenen hoeveel pedagogisch professionals er minimaal aanwezig moeten zijn op een groep. Voor onze locatie Kluizeweg is de BKR één of vijf en op onze locatie zijn maximaal tien kinderen per dag. Na de dagelijkse schooltijd en gedurende vrije middagen van de basisschool mag er maximaal een halfuur worden gewerkt met tenminste de helft van de pedagogisch professionals. Is de bso dagelijks tien uur of meer open, dan mag er per dag maximaal drie uur worden gewerkt met ten minste de helft van de pedagogisch professionals. In ons basisrooster staat hoe de inzet van pedagogisch professionals is geregeld voor elke groep apart.

Onze gangbare personeelsdiensten en pauzetijden tijdens schoolvakanties en studiedagen van de basisschool zien er als volgt uit:

Diensten	Pauzetijd tussen	Pauzeduur per professional
8.30 - 18.00 uur	13.00 - 14.30 uur	30 tot 45 minuten
9.00 - 18.00 uur	13.00 - 14.30 uur	30 tot 45 minuten

In de volgende situaties wordt afgeweken van de BKR:

Bij openen en sluiten van de groep, indien een ingeplande collega ziek is
 Tijdens pauzes van pedagogisch professionals
 Bij ziekte en calamiteiten van medewerkers op de groep
 Tijdens incidenten met kinderen

Hierbij gelden de volgende pedagogische afwegingen:

Er zijn minder kinderen aanwezig bij het openen en sluiten

Tijdens de pauze blijft de medewerker op de locatie, zodat zij kunnen inspringen op de groep bij calamiteiten

Op de volgende manieren blijven pedagogisch professionals aandacht besteden aan de behoeften van de kinderen:

Duidelijke taakverdeling

Herkenbare rituelen, zoals een rustige activiteit tijdens pauzes

Vorbereide omgeving waarin kinderen zich prettig voelen

Gedifferentieerd werken middels het planbord met picto's en time-timer

Gesprekken met ouders, school, zorgcoördinator en andere betrokkenen

Hbo-stagiairs

Naast onze professionals werken er regelmatig hbo-stagiairs op onze locatie. We hanteren het stagebeleid en van Wij zijn JONG.

Hbo-stagiairs.

Op onze locatie zijn vaak een of meer stagiairs aanwezig die het vak van pedagogisch professional leren. Ze voeren verzorgings- en begeleidingstaken uit en assisteren bij activiteiten ter bevordering van de ontwikkeling van kinderen op de gestelde begeleidingsdoelen. Dat doen ze onder verantwoordelijkheid van de pedagogisch professionals van de groep waar ze werken. Die zijn altijd in de buurt. Naarmate de opleiding vordert, neemt de zelfstandigheid van de stagiairs toe. Elke stagiair heeft een interne stagebegeleider met een hbo-achtergrond.

Opvoeden doen we samen.

De praktische invulling van de pijler 'Opvoeden doen we samen' heeft drie onderdelen: het contact met ouders, ons groepsmanagement, en de samenwerking met andere organisatie zoals basisscholen. Samen zetten we ons in voor de kinderen, zodat zij hun mogelijkheden en talenten optimaal kunnen ontwikkelen.

Opvoeden doen we samen – met ouders

In dit deel: kennismaken en wennen, de mentor, elkaar informeren, en samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen.

Kennismaken en wennen

In de eerste periode leggen we de basis van de vertrouwensrelatie tussen de ouders, het kind en de pedagogisch professionals. We willen aansluiten bij de wensen en behoeften van het kind en zijn ouders. Het ene kind heeft meer moeite met nieuwe situaties of een nieuwe omgeving dan het andere. We besteden daarom bewust aandacht aan het wennen. Hoe eerder een kind zich veilig voelt bij ons (welbevinden), hoe sneller het betrokken kan spelen. Tijdens het startgesprek met de ouders bespreken we de manier van wennen die prettig is voor hun kind en leggen we afspraken vast in het begeleidingsplan. In de wen- en observatieperiode kijken we samen naar het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, evalueren we de voortgang en bespreken we of het aanbod toereikend is.

De wen- en observatieperiode ziet er als volgt uit:

- Tijd nemen voor intake/kennismaken met ouders.
- Ouder even laten blijven/meespelen op de groep.
- Extra nabijheid pedagogisch professional; kind zien en gevoel erkennen.
- Houvast bieden door kinderen iets vertrouwds van huis mee te laten nemen.
- Kinderen bewust maken van elkaar en betrekken bij het wenproces.
- In kleine groepen werken.
- Veel benoemen.
- Routines en herhaling (dagstructuur/planbord/time timers)
- Kinderen extra wegwijzen.
- Gebruik van labels/afbeeldingen van het spelmateriaal in de kasten.
- Na 6 weken is er een begeleidingsplan gerealiseerd.
- Samenwerking met de verwijzer.
- Tijdens de observatieperiode en/of proefperiode draait een kind volledig, op gewenste dag(en), mee op de groep.

Geobserveerd wordt:

- Of het kind kan functioneren in groepsverband in een setting voor vrijetijdsbesteding;
- Of het kind voor een periode zelfstandig kan spelen zonder directe nabijheid van een pedagogisch professional;
- Of het kind bij KluppluZ tot ontwikkeling kan komen op de gestelde doelen bij aanmelding;

- Of de fysieke en psychische veiligheid van het kind en de omgeving gewaarborgd kan worden;
- Of het kind een hoog welbevinden toont en betrokkenheid heeft op de groep.
- Na de observatieperiode van 6 weken volgt een evaluatie met ouders. Vervolgens wordt het opgestelde plan elke 6 maanden geëvalueerd met ouder(s) en wanneer nodig ook met de wijkcoach.

De wenperiode ziet er als volgt uit:

Als een kind gaat starten bij KluppluZ Kluizeweg worden ouder en kind in de gelegenheid gesteld om een kijkje op de locatie te nemen en kennis te maken met de pedagogisch professionals van onze locatie (rondleiding). Daarnaast is er de mogelijkheid om een dagdeel te wennen. Een en ander gaat in overleg met ouders. Ieder kind heeft zijn eigen mentor. Zij is samen met haar naaste collega's het aanspreekpunt voor het kind. Tevens is zij het eerste aanspreekpunt voor de ouder, voert zij (indien mogelijk) het startgesprek en houdt contact met de zorgcoördinator, de wijkcoach/jeugd consulent en de basisschool. De mentor (of een van de collega's) begeleidt het kind bij de eerste binnenkomst en introduceert het kind bij de overige aanwezige kinderen en medewerkers. Aan de hand van het planbord gaan zij samen kijken naar de dagindeling. Aan de hand van de gekozen activiteit kan het kind zelf de activiteit uitvoeren of indien er gekozen is voor samenspel kan de mentor of een andere pedagogisch professional het kind ondersteunen in het maken van een spelafpraak met een ander kind. Geleidelijk aan worden met het kind de huisregels van de groep besproken en worden er verdere individuele afspraken met het kind gemaakt waar nodig.

Indien een kind van ene naar de andere locatie van KluppluZ een overstap maakt dan hebben wij dit vooraf besproken met de ouder en de verwijzer. Ook dan is het mogelijk om eerst een kijkje te nemen op de locatie, kennis te maken met de pedagogisch professional en om een dagdeel te gaan wennen. Er vindt een warme overdracht plaats waar mogelijk met de ouder, mentor van de latende locatie en de mentor van de ontvangende locatie. Hierbij kan optioneel ook het kind en/of de verwijzer aanwezig zijn.

De mentor

Ieder kind krijgt een mentor toegewezen. Dat is een van de pedagogisch professionals van de groep. De mentor is het eerste aanspreekpunt voor de ouders en voert ook het startgesprek. De verwijzer wordt actief betrokken bij de ontwikkeling van het kind. De mentor vertelt het kind en de ouders dan onder andere wat haar rol als mentor inhoudt. Allereerst volgt de mentor de ontwikkeling van het kind. Ze heeft extra aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van het kind, en nodigt de ouders uit om daarover in gesprek te blijven. Verder streeft ze naar een soepele overgang tussen thuis, de opvang en het basisonderwijs. Als de mentor langere tijd afwezig is, zorgen we voor vervanging. De nieuwe mentor licht de ouders daarover in. Als we een mentor toewijzen, kiezen we er een die voldoende aanwezig is tegelijkertijd met het kind. We houden ook rekening met het aantal kinderen waarvan een pedagogisch professional al mentor is.

Elkaar informeren

We vertellen ouders waar ze belangrijke informatie kunnen vinden. Daarnaast laten we weten wat hun kind bij ons doet en hoe het gaat. Als ouders behoefte hebben aan een gesprek of een vraag willen stellen, dan maken we daar tijd voor. Wij informeren ouders, en ouders informeren ons. Want we horen graag hoe het thuis met het kind gaat. Dankzij die informatie kunnen we beter aansluiten bij (het gedrag van) het kind. Tijdens individuele contacten stemmen we goed af op alle verschillende ouders die onze locatie bezoeken. We benaderen ook regelmatig alle ouders tegelijk als we informatie willen delen.

Haalmoment

Het haalmoment is een laagdrempelige mogelijkheid om met ouders te praten en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van het kind. Er is ook gelegenheid voor kinderen om uit eigen initiatief te vertellen hoe ze de middag hebben beleefd. Tijdens de uitwisseling letten we op privacy: als er andere ouders of kinderen in de buurt zijn, bespreken we geen privé zaken van het kind of de ouders.

Gesprek met de mentor

Na de observatieperiode van 6 weken volgt een evaluatiegesprek. Daarna wordt er ieder half jaar (6 maanden) een evaluatiegesprek gevoerd. Soms alleen met ouders/verzorgers en andere momenten met de verwijzer en/of school of andere hulpverleners erbij om de betrokkenheid te behouden, afspraken concreet te maken en het begeleidingsplan actueel te houden. Op het einde van het begeleidingstraject/de looptijd van de beschikking hebben wij een eindgesprek waarin de mentor het begeleidingsplan en de doelen bespreekt met de verwijzer en de ouders. Als doelen niet behaald zijn of er een verlening nodig is, dan wordt deze aangevraagd en/of worden er nieuwe doelen gesteld voor het nieuwe of verlengde begeleidingstraject.

Samenwerken voor de ontwikkeling van kinderen

Opvoeden doen we samen met ouders. We sluiten aan op thuis, met een gezamenlijk doel: de ontwikkeling van kinderen verrijken. Voor kinderen die KluppluZ bezoeken heeft de wederzijdse betrokkenheid een grote meerwaarde. Want door elkaar te versterken en een passende begeleiding te geven, kan het kind zich op alle gebieden positief ontwikkelen.

Hieronder lees je hoe we samenwerken en aansluiting zoeken bij de thuissituatie.

- We gaan met ouders in dialoog over het welbevinden en de betrokkenheid van het kind thuis en bij de opvang.
- We bespreken iedere 6 maanden de voortgang en de persoonlijke doelen van het kind.
- We praten met ouders bij het halen en letten erop dat we iedereen regelmatig zien en spreken.
- We versturen voor vakanties een vakantieflyer met hierin de planning voor de vakantieperiode en bijbehorende activiteiten.
- We laten ouders foto's en filmpjes zien door deze met toestemming van de ouder met hen te delen via bijvoorbeeld Whatsapp, wij zijn ons hierbij bewust van de AVG-richtlijnen en zullen nooit beelden delen waarop andere kinderen zichtbaar zijn.
- We delen nieuwsbrieven over belangrijke organisatorische zaken die van belang zijn voor de ouder en vragen de ouders te reageren op ontwikkelingen binnen de organisatie wanneer dit aan de orde is.
- Bij de start-, tussen- en eindevaluatie wordt er een risico- en veiligheidstaxatie afgenomen. Hierin wordt informatie gewonnen over de situatie van en rondom het kind en het gezin.

(Zoals: Zijn er ingrijpende gebeurtenissen geweest? Hoe ziet het systeem rondom het kind eruit?)

Opvoeden doen we samen – door groepsmanagement.

In dit deel: gedifferentieerd werken, teamwerk, samen kinderen volgen, naar een volgende groep, signaleren van bijzonderheden, pedagogisch beleid evalueren en borgen, en pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar.

Gedifferentieerd werken

Gedifferentieerd werken staat voor onderscheid maken en variëren. Want kinderen verschillen qua leeftijd, niveau, interesse en eigenheid. Ieder kind heeft een eigen begeleidingsplan. Er is ook een overeenkomst: ze zijn allemaal nieuwsgierig. Ze willen graag nieuwe dingen ontdekken en volgende stappen zetten. Door gedifferentieerd te werken, spelen we in op onderlinge verschillen en op de nieuwsgierigheid van ieder kind. In de praktijk betekent gedifferentieerd werken dat we aandacht hebben voor alle ontwikkelingsgebieden. Daar laten we onze aanpak op aansluiten. En we bieden variatie en keuze door de dag heen.

Aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden (zie bijlage 1)

Met goed groepsmanagement zorgen we in het dagelijkse werk voor een gevarieerd aanbod. Dat aanbod sluit aan op alle ontwikkelingsgebieden, passend bij de vrije tijd van kinderen. We sluiten steeds aan bij waar de kinderen zijn qua leeftijd, ontwikkeling, interesse en eigenheid. De doelen leggen we vast in het begeleidingsplan. Zo blijft hun betrokkenheid hoog.

Variatie en keuze

We bieden variatie en keuze in een rijke uitdagende omgeving (met gevarieerde hoeken en materialen), met ruimte voor initiatief (met afwisseling tussen vrij spel en activiteiten), en altijd in dialoog (met inzet van de pedagogische interactievaardigheden). In de volgende hoofdstukken lees je daar meer over.

Beredeneerd en methodisch werken

Beredeneerd en methodisch werken staat voor: weten wat we doen. We laten kinderen doelgericht 'de zone van hun naaste ontwikkeling' ervaren. Dat betekent dat ze precies de juiste volgende stap kunnen zetten vanaf het punt waar ze nu staan in hun ontwikkeling. Hoe helpen we de kinderen daarbij? Om te beginnen leren we ze goed kennen. Dat doen we door dagelijks naar ze te kijken, met ze te praten en met ze te spelen. Vanuit kennis over het kind en het overleg met ouders plannen we het volgende aanbod. Dit leggen we vast in het begeleidingsplan. Zo zorgen we ervoor dat alle kinderen nieuwsgierig blijven en een volgende stap kunnen zetten als ze dat willen. We volgen steeds opnieuw de PDCA-cyclus van plan, do, check, act (plannen, uitvoeren, kijken hoe het werkt en bijsturen). Bij het beredeneerd en methodisch werken gebruiken we het begeleidingsplan.

Teamwerk

Een groep kinderen begeleiden vraagt om teamwerk. Wie doet welke taak en hoe verdelen we onze aandacht over de kinderen, binnen en buiten? Daar denken we samen over na. Regelmatig nemen we ruimte voor spelbeschikbaarheid: het rustig kijken naar het spel van kinderen of het meespelen met hun spel. Zo kijken de pedagogisch professionals dagelijks naar het welbevinden, de betrokkenheid en de persoonlijke ontwikkeling van kinderen. Op grond daarvan verdelen ze hun aandacht en taken. In het teamoverleg en bij het maken van de begeleidingsplanningen maken ze daar afspraken over. Tijdens het teamoverleg en het overleg met de zorgcoördinator bekijken ze hoe de taak- en rolverdeling is verlopen en hoe ze de taken en rollen de komende periode gaan verdelen.

Samen kinderen volgen

Door bewust te kijken naar wat kinderen bezighoudt – Wat spelen ze? Hoe spelen ze? Hoe communiceren ze? Wat maken ze, en op welke manier? – leren we de kinderen beter kennen. We volgen hun ontwikkeling. Indien gewenst heeft de mentor met de ouders een gesprek over de ontwikkeling van hun kind. (zie 'Opvoeden doen we samen – met ouders').

Zo volgt onze locatie de kinderen in de bso:

Na de observatieperiode vindt er een evaluatiegesprek plaats. In dit gesprek wordt besproken wat het kind de afgelopen weken op de groep heeft laten zien. Samen met ouders wordt er tijdens dit gesprek passende doelen opgesteld voor de komende periode. Aan deze doelen wordt op de groep gewerkt met een passende aanpak/werkwijze. Dit wordt dan weer om de 6 maanden geëvalueerd en de doelen en aanpak/werkwijze waar nodig bijgesteld.

De voortgang van de doelen en het monitoren daarvan gebeurt in Carefriend. Bijzonderheden worden hier in de rapportages vastgelegd. Het evalueren van de voortgang, de doelstellingen en de begeleiding worden in het begeleidingsplan vastgelegd.

De pedagogisch professionals observeren de interesses en ontwikkeling van ieder kind dagelijks. Minimaal één keer per week schrijven wij een rapportage over ieder kind. De pedagogisch professionals rapporteren op de gestelde doelstellingen van het begeleidingsplan, maar verwerken ook andere bijzonderheden hierin.

De pedagogisch professionals streven naar waar mogelijk warme overdrachten met ouders tijdens de ophaal momenten, op deze manier is er communicatie en bouwen wij aan een band met het milieu van het kind.

De pedagogisch professionals vullen samen met de ouders/verzorgers bij het startgesprek, een evaluatiegesprek en het eindgesprek een risico- en veiligheidstaxatie in.

De pedagogisch professionals proberen de omgeving zo veel mogelijk aan te passen op het ontwikkelingsniveau en de interesses van de kinderen op de groep.

Naar een andere groep

Gaat het kind naar een andere bso, dan zorgen we voor een geleidelijke overgang. We spreken wenmomenten af en de mentor draagt het kind zorgvuldig over aan de collega's van de nieuwe groep. De mentor vraagt toestemming aan de ouders om de informatie over te dragen. Vervolgens neemt de

mentor contact op met de mentor van de nieuwe groep. Indien gewenst plannen de oude en nieuwe mentor een persoonlijk gesprek over het kind. Bij voorkeur is daar ook een van de ouders bij.

Signaleren van bijzonderheden

Ontwikkelingsgerichte hulp bieden vraagt om een multidisciplinaire aanpak. Dit doen we door de ontwikkelbehoefte vanuit verschillende disciplines te ondersteunen. We observeren het kind en volgen het begeleidingsplan. Bijzonderheden bespreken we altijd eerst met de ouders en de verwijzer die de beschikking afgeeft. Signaleren we bijzonderheden, dan gaan we te werk volgens de door Wij zijn JONG beschreven interne en externe zorgstructuur. Waar nodig schakelen we interne of externe experts in of verwijzen we ouders door naar passende instanties. Zij kunnen duiden wat er aan de hand is en geven advies over het vervolg. Uiteraard gebeurt dat altijd in nauw overleg met de ouders en na hun toestemming. Kortom: we blijven zorgvuldig in contact met de ouders en – na hun toestemming – ook met de externe instanties en de eventuele basisschool. Bij de voortgang wordt ook altijd de verwijzer vanuit de gemeente betrokken.

Bij vragen over de ontwikkeling en/of het gedrag van een kind, vragen de pedagogisch professionals advies bij de zorgcoördinator en/of gebiedsmanager. Indien de mentor en zorgcoördinator inschatten dat het kind andere hulp nodig heeft naast of in plaats van de gespecialiseerde groepsbegeleiding wordt dit bespreekbaar gemaakt met ouders en de verwijzer.

De verwijzer neemt vervolgens de regie hierin over en zal ouders hierbij verder ondersteunen.

Wij kunnen bij vragen ook altijd anoniem óf in overleg en afstemming met ouders, de volgende instanties raadplegen:

Coach passende kinderopvang, zorgcoördinator KluppluZ, ambulante medewerker KluppluZ, ambulante ondersteuning passende kinderopvang, logopedist, fysiotherapeut, Centrum voor Jeugd en Gezin, orthopedagoog, gedragswetenschappers, onderwijsdeskundigen, maatschappelijk werkers, intern begeleiders kinderopvang, gespecialiseerde medewerkers op de groep, verwijzer (arts/generalist), Jeugdconsulenten gemeente Arnhem, gemeente Renkum, 1stroom, de afdeling pedagogiek en kwaliteit vanuit WzJ, GGD, Sociaal Wijkteam Arnhem.

Pedagogisch beleid en praktijk evalueren en borgen

Samen volgen we dagelijks **het welbevinden en de betrokkenheid** van kinderen in samenhang met hun ontwikkeling. Daarbij gebruiken we het begeleidingsplan en het kinddossier in Carefriend. Zitten de kinderen goed in hun vel, zijn ze ontspannen en voelen ze zich veilig? Dan zit het goed met het welbevinden. Doen de kinderen tijdens het spelen en de activiteiten nieuwe ervaringen op? Zijn ze geboeid en gefascineerd door de activiteit? Zit er uitdaging in het spel of activiteit? Dan is ook de betrokkenheid hoog.

In het Pedagogisch Kompas, het pedagogisch beleid van Wij zijn JONG, staat uitvoerig beschreven hoe **welbevinden en betrokkenheid** voor ons de belangrijkste toetsstenen zijn om de ontwikkeling van kinderen te beoordelen. De mate van welbevinden en betrokkenheid daagt ons uit om de pedagogische kwaliteit voortdurend aandacht te geven. Daarbij nemen we steeds de vier pijlers onder de loep om onze aanpak te verbeteren:

Opvoeden doen we samen – Kunnen we onze samenwerking verbeteren? Met ouders, met elkaar en met andere organisaties?

In een rijke uitdagende omgeving – Hoe rijk en uitdagend is ons aanbod?

Met ruimte voor initiatief – Bieden we voldoende keuzevrijheid? Is het dagritme afgestemd op ruimte voor initiatieven van kinderen? Zijn onze activiteiten/spelimpulsen passend en verrijkend?

Altijd in dialoog – Weten we wat kinderen beweegt, wat kinderen bezighoudt en hoe we aansluiten bij hun behoeften en belevingswereld?

Aan welbevinden en betrokkenheid zien we hoe het gaat met een kind én met onze pedagogische kwaliteit. Jaarlijks monitoren en meten we die, zodat we zicht houden op wat we kunnen aanpakken. De jaarlijkse cyclus waarmee we onze pedagogische kwaliteit borgen bestaat uit deze fasen:

- De pedagogische praktijk evalueren.
- Vanuit die evaluatie pedagogische doelen bepalen.
- Werken aan de pedagogische doelen met acties die de vier pijlers versterken (via werkoverleg, coaching en/of scholing/training).
- Het effect van onze aanpak beoordelen door te kijken naar het welbevinden en de betrokkenheid van kinderen.

De pedagogische praktijk en beleid monitoren en evalueren we met:

De pedagogische praktijk in beeld (PIB), en de Pedagogische Scan, in het lokaal en regionaal pedagogisch overleg.

Pedagogische kwaliteit – onze focus voor het komende jaar

In 2024 legt onze locatie de focus op onderstaande pedagogische doelen. De doelen kunnen enigszins verschillen per team/groep.

Locatie Kluzeweg is nu (januari 2024) één jaar geopend. Wij zijn direct gestart met drie dagen een volle groep. Dit is erg fijn en om deze rede zijn wij in oktober 2023 nog één dag open gegaan. Dit maakt dat wij nu vier dagen per week geopend zijn.

De doelen voor 2024 voor locatie Kluzeweg zijn:

1. Zorgen dat de vaste pedagogisch professionals rust ervaren tijdens het werken op de groep.
2. Focus op het welbevinden en de betrokkenheid van onze kinderen. De groepsdynamiek en het pedagogisch handelen. We gaan ervoor zorgen dat deze goed en hoog zijn door de kinderen een veilige omgeving te bieden. Begin 2024 zijn wij actief met een zorg coördinator naar onze groep gaan kijken en het komende jaar gaan wij zorgen dat de pedagogische kwaliteit hoog blijft. Dit doen wij als team en er zal daarom ook aandacht zijn voor het welbevinden van onze medewerkers, hun ontwikkeldoelen en teambuilding.
3. Daarnaast gaan de medewerkers samen met de zorg coördinator aan de slag met de (her)inrichting van de ruimte, zodat deze veilig en de juiste randvoorwaarden biedt om de kinderen te begeleiden. Wij gaan zorgen dat de juiste basisuitrusting aanwezig is op locatie

om te zorgen dat wij voldoende middelen en spelmateriaal tot onze beschikking hebben als het gaat om de begeleiding van onze kinderen. Hiermee gaan de pedagogisch professionals zich richten op het versterken van de sociale interactie tussen de kinderen van de groep. In 2024 wordt er een pantry gerealiseerd in de groepsruimte van locatie Kluzeweg.

Wij bereiken de doelen met scholing/training, coaching en regionaal pedagogische overleggen.

Opvoeden doen we samen – met andere organisaties.

In dit deel: de doorgaande lijn met het onderwijs en samenwerken met andere organisaties.

Samenwerken met het onderwijs

Hieronder lees je met welke scholen voor basisonderwijs we samenwerken en de manier waarop we dat doen. We stemmen met het onderwijs af hoe onze werkwijze aansluit op die van de school, en de school op ons, zodat er een doorgaande lijn ontstaat tussen de gespecialiseerde groepsbegeleiding en het basisonderwijs.

Naam basisschool	Samenwerking
SBO de Klapproos	Regelmatig overleggen, bespreken hoe het met betreffende kinderen op de school gaat.
SO de Ommezwaai	Bijwonen multidisciplinaire overleggen.
SO de Vaart	
De Rank	
Dorendal	Regelmatig overleggen, bespreken hoe het met betreffende kinderen op de school gaat.

Samenwerken met andere organisaties

Onze locatie werkt samen met:

- Samenwerkingsverband
- Skar kinderopvang (Wij zijn JONG)
- Sociaal Wijkteam Arnhem
- Gemeente Arnhem
- Gemeente Renkum
- 1stroom
- Intern begeleiders samenwerkingspartners
- Driestroom
- Entrea lindenhout
- ATZorg
- ABO ondersteuning
- Family support

In een rijke uitdagende omgeving.

In dit hoofdstuk: indeling van de ruimte, inrichting van de hoeken en plekken, geordend materiaal, buitenruimte, duidelijkheid voor ieder kind.

Verskillende soorten bso's

Alle bso's zijn anders. Sommige zijn zelfstandig, andere delen de ruimte met een peuteropvanglocatie of een basisschool. Op iedere bso denken de pedagogisch professionals creatief na over de best mogelijke invulling van de rijke uitdagende omgeving. De belangrijkste uitgangspunten staan in de volgende alinea's.

De algemene indeling van onze bso ziet er zo uit:

Onze bso bestaat uit één ruimte. Deze ruimte hebben wij onderverdeeld in verschillende hoeken waar de kinderen kunnen spelen. Bijvoorbeeld een 'bouw en constructie hoek' met constructiemateriaal, lego, kapla etc. een 'doen alsof hoek' met poppen en verkleedkleden enzovoort. De hoeken hebben ook allemaal een eigen kleur gekregen, de kinderen hangen de kleur van de hoek op het planbord.

Er staan twee lange tafels met stoelen, waaraan de kinderen kunnen eten en drinken. Er is gekozen voor twee losse tafels zodat de eet- en drinkmomenten rustig verlopen. Buiten de eet- en drinkmomenten kan op een van deze twee tafels geknutseld worden en op de andere tafel kunnen (gezelschaps)spellen gedaan worden.

Daarnaast maken wij gebruik van het buiten speelplein van school. Hier staan verschillende speeltoestellen, zoals een schommel, voetbalveld, klimrek enzovoort. Het plein wordt omringd door een hek. Belangrijk is dat dit plein gezien wordt als openbare ruimte, dit betekent dat het plein/ hek niet volledig afgesloten kan worden.

Voor meer informatie over onze locatie lees verderop over onze dagindeling.

Indeling van de ruimte

We streven naar een prettige, sfeervolle en rustige uitstraling. Aantrekkelijk en niet te prikkelend. De kleuren zijn bewust gebruikt. En de aankleding van de wanden sluit aan bij de leeftijd van de kinderen. Verder zorgen we voor een goed overzicht en houden we belangrijke looproutes vrij. Zo creëren we een plek waar kinderen, ouders en pedagogisch professionals zich prettig voelen.

De rijke uitdagende omgeving bevat hoeken/plekken die zijn ingericht voor een bepaald spel of activiteit. De plekken zijn afgebakend met bijvoorbeeld kasten, speelschermen, matten of tape. Dat zorgt voor rust en concentratie. Er is ruimte voor rustig en meer actief spel, voor individueel spel en voor kleine of grote groepsactiviteiten. Bij de indeling streven we naar specifieke ruimtes, hoeken of plekken met bijvoorbeeld de volgende functies: beeldende creativiteit (atelier), muziek, dans, drama (theater), ruimtelijk inzicht en techniek, natuurbeleving, gezelschapsspelen, media (computer, games), fantasie en rollenspelen, beweging, sport en spel. Daarmee sluiten we aan op de leeftijd van de kinderen. Ook de toiletruimtes bieden de mate van privacy en zelfstandigheid die bij de leeftijd past.

Inrichting van de hoeken en plekken

We zoeken, soms samen met de kinderen, naar gevarieerde materialen. Alle kinderen kunnen iets van hun niveau vinden en hebben voldoende keuze. Kinderen kunnen naast of met elkaar bezig zijn met voldoende materialen. Het materiaal wordt regelmatig aangevuld en afgewisseld. Verder zijn er in elke groep materialen en illustraties te vinden waarop verschillende culturen en rollen zichtbaar zijn. Daarnaast liggen er veilige echte materialen die passen bij de leeftijd – bijvoorbeeld een fototoestel – en

open materiaal waar kinderen zelf betekenis aan kunnen geven zoals dozen, takken of lege melkpakken. Veilige echte en open materialen bieden extra kansen voor verdiepend spel.

Geordend materiaal

De materialen zijn overzichtelijk geplaatst en zo nodig gelabeld. Die ordening helpt onszelf, maar is ook belangrijk voor het spel of de activiteit van kinderen. Ze kunnen het materiaal vinden en gemakkelijk opbergen. Ook voor ouders kan het handig zijn om overzicht te hebben. Soms bewaren kinderen gemaakte spullen een tijdje, bijvoorbeeld om er de volgende keer mee verder te gaan of om iets tentoon te stellen. We streven ernaar ook daar een plek voor te reserveren.

Buitenruimte

We streven naar een uitnodigende buitenspeelplaats. Buiten hebben kinderen andere spelmogelijkheden en ze doen er belangrijke ervaringen op. Ook buiten is er een zichtbare verdeling van de ruimte. We streven naar een veilige, gevarieerde ondergrond die past bij het spel – bijvoorbeeld gras, steen, zand of een ondergrond met een klein niveauverschil. Ook zorgen we samen met school of andere gebruikers, voor gevarieerde buitenmaterialen die gemakkelijk te vinden en op te ruimen zijn. Elke dag willen we graag buiten kunnen zijn.

Duidelijkheid voor ieder kind

Een rijke uitdagende omgeving houdt in dat de indeling ook geschikt is voor kinderen die aan het wennen zijn, het Nederlands nog moeten leren of om een andere reden duidelijkheid nodig hebben. De indeling spreekt daarom grotendeels voor zich – zonder dat er veel mondelinge uitleg nodig is. Kinderen kunnen rustig en geconcentreerd spelen. Dankzij labels begrijpen ze waar de hoeken voor staan en wat er in de hoeken te vinden is. Er is voldoende spel materiaal dat kinderen zonder woorden kunnen gebruiken, en speelgoed dat makkelijk uit te leggen is door iets voor te doen.

Met ruimte voor initiatief.

In dit hoofdstuk: vrij spel en uitnodigende activiteiten, de overgang van school naar bso, vakantieopvang en opvang op schoolvrije dagen.

Vrij spel en uitnodigende activiteiten

De tijd op de bso is ingedeeld in herkenbare periodes met vaste onderdelen. Afhankelijk van de begeleidingsdoelen en de ontwikkeling waar het kind in zit, wordt er een dagprogramma gemaakt door de pedagogisch professionals en/of een planbord voor de kinderen. Maar het dagritme is ook flexibel: wat de kinderen doen, staat niet tot in detail vast. Na school hebben ze vooral de ruimte om vrij te spelen. Daarnaast bieden we kinderen gedurende de week gevarieerde en aantrekkelijke activiteiten. Bij het vrij spelen en de activiteiten letten we nadrukkelijk op de eigen initiatieven van kinderen.

Onze globale dagindeling ziet er zo uit:
--

De kinderen komen tussen 14:00 – 14:45 uur binnen op de groep. Totdat iedereen aanwezig is spelen de kinderen (met zelfgekozen materiaal) binnen. Dit doen zij aan de hand van het kiezen van picto's van een bepaalde hoek, waar passend materiaal ligt. Wanneer iedereen aanwezig is rond 14:45 uur, gaan alle spelende kinderen opruimen en gaat de gehele groep aan tafel voor een eet- en drink moment.

Hierna gaat de hele groep buitenspelen. Vervolgens mogen de kinderen weer kiezen in welke hoek zij gaan spelen. Er wordt een time-timer voor een half uur gezet voor de hele groep. De kinderen gaan spelen in de gekozen hoek en/of met het gekozen spelmateriaal. Wanneer kinderen binnen dit half uur willen wisselen van spel en/of hoek gaat de pedagogisch professional achterhalen waarom het kind deze wens heeft. De pedagogisch professional besluit per situatie of dit mogelijk is. Wij hebben ook individuele time-timers die wij kunnen inzetten voor kinderen individueel.

Rond 16:15 uur is er weer een eetmoment met zijn alle. Tijdens dit moment mogen de kinderen een cracker en/of fruit eten. Hierna gaat de groep weer kiezen, zoals hierboven beschreven. Totdat alle kinderen voor 18:00 uur worden opgehaald. Op het planbord is voor iedereen zichtbaar wanneer zij worden opgehaald.

Onze pedagogisch professionals zijn op de hoogte van de groepsregels.

Eten en drinken

Tijdens de bso zijn er groepsmomenten waarop de kinderen samen eten en drinken. We zien de eetmomenten als een belangrijke sociale activiteit en vinden sfeer en een gezellige aankleding belangrijk. De pedagogisch professionals laten kinderen kennismaken met een gevarieerd aanbod aan smaken en texturen. We vinden het belangrijk dat kinderen meegenomen worden in het gehele proces van de productie van voeding. Daarom stimuleren we het ondernemen van activiteiten die gerelateerd zijn aan voeding, zoals zelf groente en fruit kweken, samen koken en daarvoor samen boodschappen doen. Samen koken is een mooie manier om kennis te maken met andere voedingsmiddelen, andere culturen en gevarieerde maaltijden. Benieuwd naar ons voedingsbeleid? Neem contact op met de gebiedsmanager.

De overgang van school naar bso

Elk kind beleeft de overgang van school naar bso anders. Kinderen komen met verschillende behoeften binnen. De een wil graag even rust, de ander leeft zich graag even uit. Pedagogisch professionals hebben oog voor die verschillen en weten wanneer ze een kind met rust moeten laten of juist moeten uitnodigen tot spel.

Gedurende de middag zijn er ook overgangsmomenten van het ene naar het andere onderdeel, bijvoorbeeld tussen vrij spel en een geplande activiteit. Omdat overgangen prikkelrijk kunnen zijn, laten we die momenten soepel verlopen. We hebben gezamenlijke afspraken en gebruiken soms rituelen. Pedagogisch professionals stemmen onderling de overgangen goed af.

Vakantieopvang en opvang op schoolvrije dagen

Tijdens de vakantie of op schoolvrije dagen zijn kinderen langere dagen bij ons. We hebben dan een ander dagritme met afwisseling tussen vrij spel en uitnodigende activiteiten.

Onze dagindeling in de vakantie of tijdens een schoolvrije dag ziet er zo uit:

De dagindeling van een vakantie- of schoolvrije dag ziet er in de basis hetzelfde uit als een normale dag. Ook op z'n dag werken we met het plan bord waarop onder andere de eet- en drinkmomenten zichtbaar zijn. Op het planbord is ook zichtbaar hoe laat kinderen worden opgehaald. Hierdoor weten kinderen tot wanneer ze een planning kunnen maken. Dit geeft duidelijkheid en op deze manier is zichtbaar voor kinderen wanneer zij en de andere kinderen worden opgehaald. Op z'n dag kiezen wij er in overleg samen voor om de groep af en toe in tweeën te delen. Daarmee werken wij af en toe in subgroepen en dit brengt rust/ mogelijkheden. Daarnaast staat er op een vakantiedag regelmatig één (bijzondere) activiteit centraal. Deze en andere activiteiten worden ongeveer twee weken voorafgaand aan een vakantie met de ouders gedeeld.

Altijd in dialoog.

In dialoog zijn betekent dat er wederzijds contact is. Oftewel, vertaald naar de dagelijkse praktijk: dat er interactie is tussen pedagogisch professionals en kinderen – en tussen kinderen en volwassenen onderling. De pedagogische wetenschappen onderscheiden zes interactievaardigheden. Onze pedagogisch professionals zetten die vaardigheden dagelijks in, zodat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen bij ons.

De zes interactievaardigheden:

- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Structuur bieden en leidinggeven
- Praten en uitleggen
- Ontwikkeling stimuleren
- Begeleiden van onderlinge interacties

Sensitieve responsiviteit

Sensitieve responsiviteit is reageren op wat kinderen willen, denken en voelen – door oog te hebben voor signalen, non-verbaal en verbaal, en door een kind aan te voelen. Het gaat over geborgenheid bieden, een vertrouwensrelatie aangaan en kinderen erbij laten horen in een positieve groeps sfeer. Voorbeelden daarvan zijn luisteren, de aai over de bol, het oogcontact, de knipoog, interesse en nieuwsgierig zijn naar het kind. Ook gaat het bij sensitieve responsiviteit over aanmoedigen en bevestigen: kinderen de mogelijkheid geven om nieuwe dingen te ontdekken. Voorbeelden daarvan zijn belangstelling tonen, betrokken zijn bij wat het kind doet, steun bieden bij moeilijke momenten en enthousiasme van het kind delen.

Respect voor autonomie

Respect voor autonomie is kinderen de ruimte geven om zelfstandig te doen wat ze zelfstandig kunnen. Respect voor autonomie is ook: kinderen de kans geven vanuit eigen interesses bezig te zijn en keuzes te maken, zelf te experimenteren en ontdekkingen te doen. Als pedagogisch professionals lokken we ideeën en initiatieven uit, betrekken we kinderen bij het bepalen van regels en afspraken, stellen we oplossingsgerichte vragen en hebben we reële verwachtingen. Kinderen voelen het wanneer ze serieus worden genomen. Dan ontwikkelen ze eigenwaarde en kunnen ze zich betrokken voelen bij de groep, het spel en de activiteiten.

Structuur bieden en leidinggeven

Door structuur te bieden orden je de wereld om kinderen heen. Alle kinderen hebben daar behoefte aan. Structuur geeft ze het houvast dat ze nodig hebben om zelfstandig aan de slag gaan. Voorbeelden daarvan zijn een overzichtelijke speelleeromgeving, een begrijpelijke dagindeling, een beperkt aantal consequente en duidelijke regels die uitgelegd worden aan kinderen, voorspelbaar en duidelijk gedrag van pedagogisch professionals. Structuur bieden en leidinggeven lijkt het tegenovergestelde van respect

voor autonomie, maar ze vullen elkaar aan als ze in evenwicht zijn. Voor elke (leeftijds)groep en voor elk kind ligt dat evenwicht weer anders.

Ongewenst gedrag ombuigen naar gewenst gedrag

Hoe gaan we om met ongewenst gedrag? Kinderen willen zich geaccepteerd voelen zoals ze zijn. Inclusief hun emoties en belevingen, ook op momenten dat ze boos, druk of naar binnen gekeerd zijn. We gaan er vanuit dat het kind met zijn gedrag een bedoeling heeft, ook al is dat gedrag niet altijd effectief of gewenst. Allereerst proberen we daarom de intentie van kinderen te begrijpen. Er zijn veel redenen voor ongewenst gedrag, bijvoorbeeld niet weten dat iets niet mag, van slag zijn door een gebeurtenis of iets dat nog niet lukt, meer uitdaging nodig hebben of temperamentvol zijn. Het gedrag kan ook bij de ontwikkelingsfase horen. Grenzen liggen voor ieder kind en professional anders. Wat voor de een bijvoorbeeld als agressief, te fysiek of beangstigend overkomt, valt voor de ander best mee. Dat heeft te maken met karaktereigenschappen, ervaringen en normen en waarden van kinderen, ouders en professionals. Het is daarom lastig om iedere vorm van ongewenst gedrag precies af te bakenen.

Conflicten zien we ook als leermomenten voor de (sociale) ontwikkeling. Kinderen leren hun gevoel en mening te laten horen en zien. Ze leren zichzelf en de ander beter te begrijpen en oplossingen te zoeken. Daardoor leren ze sociale en morele regels. Het doel van ombuigen van ongewenst naar gewenst gedrag is dat het kind met (zelf)vertrouwen weer verder kan met het sturen van zijn eigen gedrag. Kinderen voelen zich ook veiliger als ze weten dat er iemand aanwezig is die ingrijpt als het even niet gaat, die ondersteunt of juist begrenst. Iemand bij wie ze kunnen checken of wat ze doen ook kan.

Er zijn veel manieren waarop pedagogisch professionals kunnen reageren op ongewenst gedrag: een non-verbale reactie geven, een grapje maken, kinderen positief herinneren aan een regel, gedrag benoemen dat gewenst is, ik-boodschappen geven over het gedrag van het kind, kinderen even uit de situatie halen om te herstellen en soms ook negatief gedrag negeren en positief gedrag juist aanmoedigen. Benieuwd naar ons beleid mbt ongewenst en grensoverschrijdend gedrag? Dit ligt ter inzage op onze locatie.

Praten en uitleggen

Bij deze interactievaardigheid gaat het om hoe we aansluiten bij de leeftijd, het ontwikkelingsniveau en de behoefte van kinderen. We geven uitleg in een rustig tempo met een logische opbouw, zodat kinderen de uitleg goed begrijpen.

Praten en uitleggen gaat ook om overleg met de kinderen: op de bso mogen ze al veel meebepalen. We voeren allerlei gesprekken met de kinderen. Afhankelijk van hun leeftijd en ontwikkelingsniveau komen kinderen bij ons met hun waarom-vragen, feitelijke vragen of filosofische vragen; vertellen ze al volop en geven hun mening; kunnen ze zich steeds beter concentreren op een onderwerp. Ook hanteren ze de gespreksregels vaak al goed. Ze gaan bijvoorbeeld goed om met beurtwisseling, luisteren, vertellen en focussen.

De onderlinge omgang is gebaseerd op plezier, aandacht, oprechte interesse, begrip, respect en duidelijkheid. We creëren een positieve communicatieve sfeer door regelmatige beurtwisselingen – zowel een-op-een als in groepssituaties. Soms bouwen we gesprekken uit om het denkvermogen van kinderen te prikkelen. In een groepssituatie proberen we iedereen te betrekken bij wat er gebeurt. We letten erop dat alle kinderen aan het woord kunnen komen. Nederlands is de voertaal, maar in sommige

werksituaties kan een pedagogisch professional een andere taal gebruiken in het belang van het kind. Soms gebruiken we gebaren, mimiek of beeldmateriaal.

Ontwikkeling stimuleren

De interactievaardigheid 'Ontwikkeling stimuleren' zetten we in tijdens allerlei situaties en activiteiten. Bij de bso zijn kinderen in hun vrije tijd. We bieden kinderen een ontspannen, veelzijdige en uitnodigende opvang. Ze ontwikkelen zich via muziek en toneel, beeldende expressie, boeken en films, techniek en ruimtelijk inzicht, de natuur, sport en bewegen, digitale ervaringen en soms ook huiswerk van school. Bij de bso doen ze in alle ontwikkelingsgebieden ervaringen op, passend bij hun eigen tempo, interesses en mogelijkheden. Dat gaat op een ontspannen manier.

Kinderen zijn van zichzelf nieuwsgierige ontdekkers en onderzoekers, en wij begeleiden ze op hun ontdekkingstocht. We kennen de kinderen en hun interesses en mogelijkheden. Daardoor zien we in allerlei spelsituaties en activiteiten kansen voor begeleiding. Per situatie kiezen we wat we doen: intenties en plannen van kinderen verwoorden of helpen uitvoeren, samen nadenken over nieuwe materialen of nieuwe ideeën bij een vertrouwd spel, open vragen stellen, samen oplossingen zoeken, indrukken verwerken, kinderen bij elkaar betrekken, meespelen, om voorbeelden vragen, voorbeelden geven, instructie geven en nog veel meer. We helpen kinderen ook als ze iets nog niet helemaal alleen kunnen of durven. Kortom: we stimuleren de ontwikkeling op alle mogelijke manieren.

Begeleiden van onderlinge interacties

Met deze interactievaardigheid sluiten we het hoofdstuk af. Als pedagogisch professionals begeleiden we de onderlinge interacties van kinderen en het groepsproces. Dat doen we met begrip, respect, interesse en duidelijkheid. Waarbij voelt dit kind zich veilig in de groep? Wat is voor dit kind de volgende stap? Daar denken we constant over na. Kinderen leren volop van elkaar, ze vullen elkaar aan en ze hebben plezier in samenzijn en erbij horen. We ondertitelen contactmomenten en initiatieven van kinderen en zetten ons in voor een groepssfeer waarbij ieder kind zichzelf kan zijn en mee kan doen. We praten over diverse onderwerpen en zijn nieuwsgierig naar verschillende ideeën en meningen. Verder creëren we gezamenlijkheid door bijvoorbeeld feestjes te vieren, rituelen uit te voeren, (groeps)herinneringen te koesteren met foto's en verhalen, vriendschappen te zien en te waarderen. Zelf laten we goed voorbeeldgedrag zien. Waar het kan, laten we kinderen meedenken en beslissen. Door kinderen vaak te laten werken in kleine groepen (bijvoorbeeld bij activiteiten), geven we kinderen de kans om elkaar goed te leren kennen.

Overige pedagogische kwaliteitseisen.

In dit hoofdstuk: extra aspecten van het pedagogisch beleid, conform de eisen in de Wet Kinderopvang.

Activiteiten waarbij de basisgroep verlaten wordt

Op onze locatie verlaten de kinderen soms de basisgroep.

Bij de volgende (spel)activiteiten verlaten de kinderen de basisgroep:

Buiten spelen, spelen in de gymzaal van school wanneer mogelijk, tijdens het opsplitsen van activiteiten, tijdens vakantie activiteiten vanuit Wij zijn JONG.

Als kinderen de basisgroep verlaten, dan is dat als volgt geregeld:

Bij activiteiten in en rondom het gebouw gaat dit in overleg tussen de pedagogisch professionals en de kinderen. Kinderen geven d.m.v. een pictogram op het planbord aan voor welke activiteit zij kiezen. Wanneer kinderen in een andere ruimte een activiteit hebben gekozen is er altijd een pedagogisch professional van de eigen groep die mee gaat. Ooit kan het een stagiaire zijn onder toezicht (toezicht; door regelmatig te gaan kijken) van een pedagogisch professional. Het spelen in een andere ruimte dan de eigen basisgroep is vrijblijvend. Kinderen kunnen gebruik maken van andere ruimtes, zodra zij zich daar vrij genoeg voor voelen. Bij activiteiten buiten het gebouw gaat er altijd minimaal één pedagogisch professional van de groep mee. Kinderen waarvan de ouders middels een akkoordverklaring toestemming hebben gegeven, om zonder direct toezicht te spelen mogen alleen naar buiten. Dit is wel afhankelijk van het aantal kinderen op de groep en afhankelijk van de staat van zijn van het desbetreffende kind. De pedagogisch professional bepaald ten alle tijden of het kind wel of niet alleen kan/mag gaan spelen. De groepstelefoon gaat mee met één van de pedagogisch professionals als zij de basisgroep verlaten.

Extra opvang afnemen

Ouders hebben bij ons **niet** de mogelijkheid voor het afnemen van extra opvang.

Inzet pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Volgens de Wet Kinderopvang moet er per locatie vijftig uur per jaar beschikbaar zijn voor pedagogisch beleid en tien uur per fte voor coaching. De pedagogisch beleidsuren zijn bestemd voor de totstandkoming en uitvoering van beleidsvoornemens (zie 'Pedagogische kwaliteit, onze focus voor het komende jaar'). De coachingsuren worden ingezet om pedagogisch professionals te coachen bij hun werkzaamheden. De concrete inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker en coach is op te vragen bij de locatie.

De gebiedsmanager van de locatie en de zorgcoördinator (pedagogisch coach van de locatie) zijn, in actieve samenwerking met de pedagogisch professionals, samen verantwoordelijk voor de bewaking en innovatie van het pedagogisch klimaat op de groepen binnen de locatie.

De rol van de gebiedsmanager hierin is als volgt:

Implementatie van de pedagogische beleidsvoornemens op eigen locatie, bijvoorbeeld:

- Bespreken van het pedagogisch beleid met ouders en de oudercommissie.
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe wet- en regelgeving.
- Zorg dragen voor implementatie van nieuwe werkinstructies.
- Implementatie van het kindvolgsysteem.

De rol van pedagogisch coach wordt bij KluppluZ ingevuld en uitgevoerd door de zorgcoördinator:

- Medewerkers en teams op de werkplek coachen in hun pedagogische ontwikkeling. Bijvoorbeeld tijdens gerichte kind- en groepsobservaties of (on)geplande locatiebezoeken.
- Pedagogisch klimaat in beeld brengen met de pedagogische scan van welbevinden en betrokkenheid.
- Een actieve bijdrage leveren als voorloper van pedagogische veranderingsprocessen. Bewaken van de pedagogische kwaliteit door evaluaties en tussentijdse bijstellingen.
- Begeleiding bieden aan en meedenken met medewerkers bij de bijeenkomsten van de kindbesprekingen.
- Zorg dragen voor de juiste randvoorwaarden voor de intervisiebijeenkomsten van de medewerkers.
- De kwaliteit van het pedagogisch klimaat bewaken en dit bespreken met de gebiedsmanager. Dit doet de coach samen met de pedagogisch professionals.
- Actieve bijdrage leveren aan pedagogische veranderingsprocessen tijdens kindbesprekingen en LPO's en RPO's (Locatie- en Regionaal Pedagogisch Overleg).
- Bewustwording creëren om positief en actief bij te dragen aan inclusief werken tijdens observaties, locatiebezoeken, kindbesprekingen, LPO's en RPO's.
- Begeleiding van en meedenken met pedagogisch professionals in werkoverleg en teamvergadering, met de doorontwikkeling van het Pedagogisch Kompas en met de voortdurende vertaling van de aanpakfactoren naar het praktisch handelen.
- Coaching van individuele pedagogisch professionals bij het vormgeven van de mentortaken voor de individuele kinderen.

Iedere locatie heeft per jaar 4 keer een regionaal pedagogisch overleg (RPO). Deze bijeenkomsten zijn ieder 2 uur, dus in totaal 8 uur, onder leiding van de zorgcoördinator. Ook heeft een locatie 6 keer per jaar een Locatie Pedagogisch Overleg (LPO) waarin o.a. kindbesprekingen aan bod komen. Deze overleggen zijn 2 uur, dus in totaal 12 uur, onder leiding van de zorgcoördinator. Aan iedere locatie is een zorgcoördinator gekoppeld voor minimaal 5 uur per week en een gebiedsmanager voor 6 uur per week.

Bijzonderheden van onze locatie en gemeentelijke eisen

• Voor ieder kind is verplicht een smart geformuleerd begeleidingsplan beschikbaar.

- Wij zijn altijd gericht op zowel kind als op ouders, het ontlasten van het gezin kan een rede zijn om naschoolse groepsbegeleiding van KluppluZ in te zetten.
- Consultatie van orthopedagoog indien nodig. Gedragswetenschapper is op de achtergrond betrokken wanneer nodig.
- BKR = 1 op 5
- Methodisch werken verplicht: wij werken met Pedagogisch Kompas.
- Medewerkers zijn allen hbo-geschoold en SKJ geregistreerd óf bezig met EVC-traject.
- Afspraken in inkoopcontract van de gemeente zijn leidend in werkzaamheden.
- Iedere 6 maanden wordt geëvalueerd of de BSO 'plus' nog nodig is.
- Gebruik van methodieken zoals 'Geef me de 5', NmG enz.

Bijlage 1.

De ontwikkelingsgebieden op een rij

Alle ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en zijn even belangrijk. Bij Wij zijn JONG willen we kinderen brede ervaringen op laten doen, zodat ze zich kunnen ontwikkelen tot creatieve denkers en doeners. Die ontwikkeling is voortdurend aan de gang. En alle stappen die de kinderen zetten, doen ertoe voor ons. Lees de voorbeelden per ontwikkelingsgebied en zie de kinderen groeien – van 0 tot en met 12 jaar en ouder.

De acht ontwikkelingsgebieden:

1. **De sociale en emotionele ontwikkeling.** Van goed in je vel zitten, je veilig voelen en welbevinden naar vertrouwen hebben in jezelf en anderen, samenzijn, samen spelen, belangstelling hebben voor elkaar, samen genieten, samen delen, keuzes maken, plannetjes maken en terugkijken, troosten en getroost worden, samen vieren, samen regels maken, afspraken nakomen, onenigheid oplossen, opkomen voor jezelf en de ander, je identiteit vormen door vergelijking, verantwoordelijkheid voor elkaar dragen, participeren, anderen accepteren en met anderen omgaan, competitie, genieten van elkaar, samenwerken, etc.
2. **De motorische ontwikkeling.** De grote en de kleine motoriek. Van het pakken van je voetje naar om kunnen draaien, kruipen, lopen, balanceren, de bal rollen, strepen zetten met de kwast, een autootje laten rijden, een trein vastmaken, lopen over een streep, fietsen, dansen, schrijven, fluiten, voetballen, turnen, bouwen met fijne materialen, etc.
3. **Taal en communicatie/taalvaardigheid.** Van horen, huilen, kijken en brabbelen, naar luisteren, praten, een gesprek voeren, rijmen, lezen, schrijven, gedichtjes maken, verhalen bedenken en informatie tot je nemen.
Taal is een middel om uit te drukken en met anderen te delen wat je ervaart, voelt, denkt of wilt. Taal omvat spraak, dus het beheersen van klanken. Bij passieve taal gaat het om het vlot verstaan van dialogen, opdrachten, liedjes, verhalen, toneelstukjes en filmpjes.
4. **Rekenprikkel.** Van 'daar pas ik wel tussen' naar meten van de hoogte, breedte en diepte. Van rekening houden met één eigenschap tegelijk naar rekening houden met meer eigenschappen. Van willekeurig tellen van de getallen 1, 2, 7, 5, 10 naar het uitrekenen van $4 \times 12 = 48$. Van drie blokken op elkaar zetten naar werken vanuit een bouwtekening tot er een kasteel staat. Van verschil voelen tussen zacht, hard, nat, droog, licht en zwaar naar onderscheid maken tussen kleuren, vormen, structuren, hoeveelheden, etc.
5. **Muzikale en beeldende expressie.** Van geluiden horen, muziek luisteren, beelden en bewegingen zien en maken naar zingen, dansen, tekenen, schilderen, kleien, kleuren, structuren zien, composities maken, etc.

6. **Morele ontwikkeling en begrijpen van de sociale wereld.** Van voelen dat we van je houden en dat je erbij hoort naar voelen en weten dat je wordt gewaardeerd, nadenken over wat wel en niet mag en waarom, nadenken over wat een 'goed' mens is, nadenken over de verschillen tussen mensen, respecteren van anderen, etc.
7. **Verstandelijke ontwikkeling/denkontwikkeling.** Van doen, ervaren en ontdekken naar steeds meer concrete kennis van de mens en de wereld om je heen, abstracte begrippen, filosofische wijsheden, begrijpen van de fysische wereld – van zandkorrel tot sterrenstelsel – en de levende natuur, begrijpen hoe voorwerpen zich gedragen in allerlei situaties en combinaties met elkaar (bijvoorbeeld het effect van water op papier), de effecten van handelingen op objecten kunnen voorspellen (bijvoorbeeld hoe de bal gaat rollen), vertrouwd raken met allerlei technische en digitale middelen en toepassingen, etc.
8. **Zelfsturing en ondernemingszin.** Van willekeurig exploreren naar bewust voor je spel kiezen. Van weten wat je wilt naar initiatief nemen en stappen zetten om je doel te bereiken. Van met wilskracht iets oppakken, doelen stellen en keuzes maken naar scenario's voor acties verzinnen, afstand kunnen nemen en leren uit ervaring. Van leren omgaan met moeilijkheden en obstakels naar problemen oplossen.

Bijlage 2.

Activiteiten domeinen

Binnen Wij Zijn JONG werken we met verschillende domeinen om ervoor te zorgen dat er een gevarieerd en afwisselen activiteiten aanbod is. Een kind ontwikkelt zich op diverse gebieden. Door het gebruik van verschillende domeinen kunnen wij activiteiten aanbieden die alle ontwikkelgebieden van kinderen aanraken. Hierdoor kunnen wij de ontwikkeling van kinderen optimaal stimuleren. Dit doen we samen, in een rijke en uitdagende omgeving, met ruimte voor eigen initiatief en altijd in dialoog. Daarnaast verhogen activiteiten de betrokkenheid en het welbevinden van kinderen. Om een gevarieerd keuze-aanbod te organiseren voor kinderen, maken we gebruik van zes domeinen.

Beleef

Buitenspelen is voor kinderen een kans om de omgeving te verkennen en avonturen te beleven. Het kind kan zijn fysieke grenzen testen, zich uiten, zijn zelfvertrouwen opbouwen en in de natuur spelen. Als kinderen buiten zijn, hebben ze meer ruimte en vrijheid voor grotere bewegingen zoals rennen, springen en gooien. Dergelijke lichamelijke activiteiten zijn goed voor de gezondheid, conditie en lichamelijke ontwikkeling van kinderen.

Beweeg

Voldoende bewegen is essentieel voor een gezond leven. Plezier beleven aan bewegen is het allerbelangrijkste voor het jonge kind. We proberen dit zo laagdrempelig mogelijk aan te bieden in ons dagelijkse programma. Regelmatig bewegen is namelijk belangrijk voor de gezondheid en goede ontwikkeling van kinderen.

Ontmoet

Wie ben jij? Wat kan ik van jou leren? Wij stimuleren kinderen om anderen te ontmoeten. Zich met hen te verbinden, krachten te bundelen; binnen en buiten hun groep. Want door andere mensen te ontmoeten en samen te vieren, ontdek je beter wie je zelf bent en wat jouw plekje op de wereld is. Zo kun je in de toekomst met zelfvertrouwen de keuzes maken die horen bij het leven.

Click

De ontwikkeling op het digitale vlak gaat enorm snel en overal kom je in aanraking met media. Door samen digitale spellen te spelen, ontwikkelen kinderen hun sociale en communicatievaardigheden. Ze leren samenwerken, kritisch denken en problemen oplossen.

Experimenteer

Spelenderwijs ontdekken kinderen hun technische vaardigheden. We stimuleren en moedigen de onderzoekende en ontwerpende houding van kinderen aan. Kinderen gaan zo creatief denken en innoveren, vernieuwende oplossingen verzinnen, kansen zien en originele ideeën bedenken.

Maak

Kunst, theater en muziek zijn creatieve uitdrukkingen van ervaringen, emoties en andere kwaliteiten. Via dit domein laten we kinderen kennismaken met deze verschillende disciplines. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van creativiteit en expressie bij kinderen.

Bijlage 3.

Overzicht formulieren pedagogisch werkplan

- Formulier overzicht professionals in opleiding, stagiairs en vrijwilligers
- Formulier Inzet pedagogisch beleidsmedewerker en coach
- Formulier overzicht jaarlijkse coaching en opleiding
- Formulier adviesaanvraag OC pedagogisch werkplan
- Begeleidingsplan (in Carefriend)

Bijlage 4.

Begrippenlijst

Bso

Buitenschoolse opvang. De naschoolse begeleidingsgroep.

LRK-nummer

Unieke registratienummer voor iedere kinderopvanglocatie. Dit nummer is opgenomen in het Landelijke Register Kinderopvang.

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het aantal kinderen in de groep.

Bijlage 5.

Gebruikte literatuur

Boonstra, M. & IJ. Jepma (2016). *Lerenderwijs. Samenwerken aan pedagogische kwaliteit in de kinderopvang*, Springer Media B.V.

De Bruin, C. (2004). *Geef me de vijf*. Graviant Publisher, Doetinchem.

Fukkink, R., redactie (2017). *Pedagogisch curriculum voor het jonge kind in de kinderopvang*. BKK. Bohn Stafleu van Loghum, Houten.

GGD GHOR Nederland & Nederlands Jeugdinstituut (NJI), *Veldinstrument observatie pedagogische praktijk kindercentra en peuterspeelzalen december, 2014* Utrecht.

Hoex, J., (2010). *Een solide basis voor positief jeugdbeleid*. Nederlands Jeugdinstituut.

ISSA, VBJK, Mutant (2016) *Europees kader voor kwaliteit (*Nederlandse samenvatting)* - European Quality Framework ECEC/ EQF.

Keulen, van, A., Leseman, P., Wanningen, K. & Kool, C. (2015). *Kwaliteitskader voor educatie van het jonge kind*. Nuvoorlater.nl

Keulen, A. van & E. Singer (2012), *Samen verschillend. Pedagogisch kader diversiteit in kindercentra 0-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Laevers, F., Silkens, K., & Declercq, B. (2020). *Ervaringsgericht werken in de voorschoolse kinderopvang*. Lannoo.

Laevers, F., Buyse, E., Daems, M. Declercq, B. (2016). *Welbevinden en Betrokkenheid als toetsstenen voor kwaliteit in de kinderopvang* (Uitgave kennisdossier kinderopvang BKK). Utrecht: BKK.

Landelijk Pedagogenplatform Kindercentra (2017). *Bouwstenen voor een pedagogisch kwaliteitskader Kinderopvang*.

Leseman, P., Veen, A. redactie (2016). *Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit voorschoolse instellingen. Resultaten uit het pre-COOL cohortonderzoek*. Kohnstamm Instituut.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2009). *De NCKO kwaliteitsmonitor*. SWP.

Nederlands Consortium Kinderopvang Onderzoek. (2012). *De kwaliteitsmonitor BSO*. SWP Amsterdam.

Riksen -Walraven, M. (2000). *Tijd voor kwaliteit in de kinderopvang*. Vossiuspers AUP, Amsterdam.

Schreuder, L., M. Boogaard, R. Fukkink & J. Hoex (2011), *Pedagogisch kader kindercentra 4-13 jaar*. Reed Business, Amsterdam.

Singer, E., & De Haan, D. (2021)). *Speels, liefdevol en vakkundig*. SWP.

Singer, E. & L. Kleerekoper (2009), *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Elsevier gezondheidszorg, Maarssen.

Singer, E., Van Keulen, A., Saiz, A. B., & Roetman, A. (2012). *Samen verschillend*. Reed Business Education.

Strik, A., Schoemaker, J., (2018) *Interactievaardigheden. Een kindvriendelijke benadering*. Bon Stafleu van Loghum, Houten.